

Finansnæringens rolle i omstillingen til et lavutslippssamfunn

Oppsummert

Finansnæringen støtter klimamålene, og ambisjonen om en rettferdig grønn omstilling ligger fast. Næringens viktigste bidrag er å allokere kapital, prise risiko og gi råd som understøtter langsiktige investeringsbeslutninger i næringslivet.

Finansnæringens rolle må ses i sammenheng med myndighetenes ansvar for å utforme og følge en helhetlig, realistisk og konsistent omstillingspolitikk. Omstillingen forutsetter et velfungerende samspill mellom finansnæringen, myndighetene og øvrig næringsliv.

De tre rollene er ulike, men gjensidig avhengige: myndighetene fastsetter mål og rammevilkår, finansnæringen vurderer og priser risiko, gir råd og finansierer tiltak, mens næringslivet gjennomfører investeringene og tiltakene som gir faktiske utslippskutt.

En vellykket omstilling forutsetter forutsigbare rammevilkår, effektive virkemidler som korrigerer for markedssvikter, og tilgang til beslutningsrelevant informasjon. Disse forutsetningene er avgjørende for å mobilisere privat kapital, redusere usikkerhet og sikre tilstrekkelig omstillingstakt.

Bakgrunn og behov

Finansnæringen har en sentral rolle i Norges overgang til et mer klimatilpasset lavutslippssamfunn. Dette dokumentet tydeliggjør samspillet mellom ulike aktører, finansnæringens bidrag og forutsetninger som ligger til grunn for en vellykket omstilling.

Finansnæringen har en sentral rolle i Norges omstilling til et lavutslippssamfunn. I 2018 lanserte Finans Norge et veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, som tydelig etablerer finansnæringens rolle i omstillingen.¹ Ambisjonene og vurderingene fra den gang står fortsatt støtt. Samtidig har utviklingen de siste årene trukket i ulike retninger, både når det gjelder reguleringer, markedsforventninger og tempoet i samfunnets omstilling.

Med Parisavtalen i 2015 ble det for første gang internasjonal enighet om at kapital skal bidra til å drive overgangen til et lavutslippssamfunn.² Som oppfølging av Parisavtalen har EU bygget opp et omfattende rammeverk for bærekraftig finans, med en rekke nye reguleringer og rapporteringskrav. Disse er i stor grad implementert i Norge. Regelverksutviklingen har bidratt til økt transparens, bedre sammenlignbarhet og risikohåndtering, men også økende kompleksitet og administrative byrder for bedrifter og finansinstitusjoner. Som svar på dette lanserte EU-kommisjonen i 2025 en rekke forenklingstiltak gjennom Omnibus I. EU-kommisjonen har vært tydelig på at målet er økt konkurransekraft gjennom forenkling, ikke deregulering, og at de langsiktige klima- og bærekraftsmålene står fast. Dette støttes av norsk finansnæring.

Det er et faktum at Norge i dag ikke ligger an til å nå klimalovens mål for 2030 og 2050 med nasjonale utslippskutt.³ Norsk finansnæring er et speilbilde av det norske samfunnet, og finansnæringens mulighet til å nå egne utslippsmål avhenger av hvorvidt samfunnet som helhet lykkes med omstillingen. Omstillingen gjennomføres i hovedsak i næringslivet, men forutsetter forutsigbare og troverdige rammevilkår fra myndighetene som korrigerer for markedssvikt og sikrer riktige prissignaler. De kommende årene er kritiske for å sikre en hensiktsmessig og ordnet omstilling til lavutslippssamfunnet⁴ og for å unngå uforholdsmessig brå skift med tilhørende finansiell risiko.

Klimaendringer har allerede merkbare konsekvenser, blant annet i form av økende kostnader knyttet til vær- og naturrelaterte skader.⁵ Våtere og villere vær vil vedvare også dersom utslippsmålene nås. Det er derfor behov for å gjennomføre samfunnsøkonomisk lønnsomme tilpasningstiltak, som kan redusere de økonomiske og sosiale konsekvensene av disse endringene.

Den senere tiden har vært preget av økt geopolitisk spenning og en tydelig polarisering av bærekraftbegrepet. For nordiske finansinstitusjoner innebærer dette et mer sammensatt landskap å operere i. På den ene siden kan høye bærekraftsambisjoner være et konkurransefortrinn og bidra til å tiltrekke seg internasjonale kunder og investorer. På den andre siden kan høye ambisjoner innebære økt forretningsmessig risiko i enkelte markeder.

Oppsummert understreker disse utviklingstrekkene behovet for en oppdatert beskrivelse av hvordan finansnæringen skal bidra i årene fremover, og hvilke forutsetninger som må være på plass for at næringen effektivt kan støtte omstillingen.

¹ [Finans Norge, Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, 2018](#)

² [UNFCCC, Parisavtalen, artikkel 2.1 \(c\), 2015](#)

³ [Miljø- og klimadepartementet, Regjeringens klimastatus og -plan for 2026, 2025](#)

⁴ [Miljødirektoratet, Klimatiltak i Norge 2026. Veivalg og utslippsbaner mot 2050, 2026](#)

⁵ [Finans Norge, Klimarapport 2025, 2025](#)

Samspill og rollefordeling

En ordnet og effektiv omstilling forutsetter bidrag fra flere aktører med ulike roller og ansvar. For å forstå finansnæringens bidrag er det nødvendig å se dette i sammenheng med resten av næringslivets og myndighetenes roller i omstillingen.

Omstillingen til et lavutslippssamfunn forutsetter et velfungerende samspill mellom finansnæringen, næringslivet og myndighetene. Rollene er ulike, men gjensidig avhengige: Myndighetene utformer rammevilkår og virkemidler som legger til rette for omstilling. Finansnæringen priser risiko og allokere kapital, mens næringslivet står for de faktiske investeringsbeslutningene og utslippskuttene.

Finansnæringens rolle

Norsk finansnæring støtter de nasjonale og internasjonale klimamålene og har en tydelig ambisjon om å bidra til en rettferdig grønn omstilling. Mange finansforetak har satt seg egne mål om netto nullutslipp for å bygge opp under samfunnets mål. Finansnæringen har en sterk egeninteresse av at samfunnet lykkes med omstillingen. En forsinket eller uordnet omstilling kan gi svakere økonomisk vekst, økt ulikhet, politisk ustabilitet og mer omfattende naturkatastrofer, forhold som verken finansnæringen eller samfunnet som helhet er tjent med.^{6,7,8,9}

For å nå de fastsatte klima- og omstillingsmålene kreves betydelige investeringer.^{10,11} Mobilisering av privat kapital er avgjørende for overgangen til et lavutslippssamfunn.¹² Finansnæringen spiller en sentral rolle, gjennom finansiering, forsikring, risikohåndtering og rådgivning:

⁶ IPCC, *Climate Change 2023 Synthesis report*, 2023

⁷ NGFS, *NGFS long-term scenarios for central banks and supervisors*, 2024

⁸ Stern, Nicholas, *Stern review: The economics of climate change*, 2006

⁹ Hsiang, Solomon, *The global economic impact of climate change: An empirical perspective*, 2025

¹⁰ IEA, *World Energy Investment*, 2024

¹¹ IPCC, *Climate Change 2023 Synthesis report (figure 4.6)*, 2023

¹² European central bank, *Green investment needs in the EU and their funding*, 2025

- **Finansnæringen skal allokere kapital og prise risiko**

En av finansnæringens kjerneoppgaver er å kanalisere kapital slik at næringslivet kan vokse, omstille og utvikle seg. Ved å mobilisere kapital og styre den mot lønnsomme prosjekter med omstillingspotensial, bidrar næringen til effektiv ressursbruk og en mer bærekraftig økonomi. Næringen kan ikke gjennomføre eller tilrettelegge for finansielle disposisjoner som ikke er økonomisk bærekraftige. En vellykket omstilling forutsetter derfor at bærekraftige valg også er økonomisk lønnsomme..

- **Finansnæringen skal bidra til å redusere barrierene for omstilling**

Gjennom egne omstillingsplaner og dialog med kunder og andre aktører opparbeider finansnæringen seg god forståelse for hvor markedet alene ikke strekker til, og hvor det er behov for endrede rammevilkår eller risikoavlastende tiltak. Denne innsikten gir et viktig grunnlag for dialog om virkemidler og prioriteringer for å øke omstillingstakten. Finansnæringen vil delta aktivt i samarbeid om løsninger som, innenfor rammen av forsvarlig risikostyring, kan styrke tilgangen til omstillingsfinansiering.

- **Finansnæringen skal gi råd til sine kunder**

For både bedrifter og privatpersoner blir klimarisiko ofte konkret gjennom finansielle aktiviteter som investeringer og forsikring. Det er gjerne her klimarisiko får praktisk og økonomisk betydning, i form av endrede investeringsvalg, risikovurderinger og vilkår. Finansnæringen har en sentral rolle i å synliggjøre hvordan klimaendringer og omstillingsrisiko kan påvirke økonomiske verdier, lønnsomhet og kostnader over tid. Gjennom rådgivning legger finansnæringen til rette for mer informerte beslutninger ved å tydeliggjøre relevante risikoer og muligheter.

- **Finansnæringen skal bidra til å fordele og redusere fysisk klimarisiko**

Finansnæringen gir økonomisk trygghet ved å fordele risiko slik at privatpersoner og næringsliv kan håndtere tap og skader uten alvorlige økonomiske konsekvenser. Skadeforsikringsnæringens deling av skadedata med DSBs kunnskapsbank styrker beslutningsgrunnlaget for nasjonale og lokale myndigheter, og bør brukes aktivt i arealplanlegging og klimatilpasning. Gjennom økt bevissthet om vær- og naturrelatert risiko og effektive varslingsmekanismer bidrar næringen også til å forebygge skader.¹³ Samlet bidrar dette til å styrke samfunnets motstandsdyktighet mot fysiske klimaendringer..

- **Finansnæringen skal bidra til effektiv bærekraftsrapportering**

Beslutningsrelevante og pålitelige bærekraftsdata er en forutsetning for å kunne gjøre gode risikovurderinger, gi innsiktsfulle råd og allokere kapital på en effektiv måte. Finansnæringen vil bidra aktivt til løsninger som forenkler og forbedrer små og mellomstore bedrifters rapportering og informasjonsutveksling med deres interessenter, deriblant finansnæringen. Dette innebærer støtte til forenklede og frivillige rapporteringsstandarder og samarbeid om løsninger som reduserer byrden for næringslivet.

¹³ [Eiopa. Assessment of the prudential treatment under solvency II of adaption measures in natcat insurance \(4.21\). 2026](#)

Næringslivets rolle

Det er i næringslivet utslippskuttene og omstillingsinvesteringene realiseres. Dette gjøres gjennom investeringer i ny teknologi, nye forretningsmodeller og forbedringer i eksisterende drift. Bedrifter må gjøre krevende avveininger mellom lønnsomhet, risiko og omstillingstakt. For å kunne investere i omstilling over tid, er det en forutsetning at prosjektene er økonomisk bærekraftige, og at rammebetingelsene er forutsigbare og i tråd med de overordnede omstillingsmålene.

Draghi-rapporten trekker frem mangel på venture- og vekstkamital som en hindring for europeisk innovasjonsevne.¹⁴ Mange av fremtidens vekstbedrifter passer ikke inn i tradisjonelle lånemodeller og krever mer risikovillig egenkapital. Risikoavlastende tiltak kan redusere kapitalkostnader, utløse privat kapital og øke sannsynligheten for at bedrifter lykkes med omstilling og skalering.

For å tiltrekke seg privat kapital må næringslivet kunne dokumentere vesentlig bærekraftsinformasjon. Standardiserte og vesentlige bærekraftsopplysninger kan støtte virksomhetenes egne beslutninger og samtidig muliggjøre en effektiv dialog med finansnæringen. Tilgang på bærekraftsinformasjon er særlig viktig for å gi små og mellomstore bedrifter tilgang til omstillingsfinansiering.

Myndighetenes rolle

Myndighetene har en sentral rolle som tilrettelegger for en ordnet og rettferdig omstilling gjennom å sette tydelig retning og skape forutsigbare rammevilkår for næringslivet som skal gjennomføre omstillingen. Det innebærer blant annet å utforme konsistente virkemidler, legge til rette for prissignaler som gjør det lønnsomt å investere i og velge bærekraftige løsninger, samt å korrigere for markedssvikter som gjør at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ellers ikke blir realisert.

Myndighetene kan også bidra til risikodeling og mobilisering av privat kapital gjennom målrettede ordninger og deltakelse i relevante europeiske initiativer, slik som InvestEU. I tillegg er tilgang til relevante data og et godt kunnskapsgrunnlag viktig for at både næringsliv og finansnæring skal kunne støtte opp under omstillingen, og det offentlige har en viktig rolle i å tilrettelegge for effektiv datautveksling.

¹⁴ Draghi, Mario, [The future of European competitiveness, 2024](#)

Forutsetninger for en vellykket omstilling

En vellykket omstilling til et lavutslippssamfunn forutsetter rammebetingelser som reduserer usikkerhet og legger til rette for langsiktige investeringer. Dette kapittelet peker på tre sentrale forutsetninger for at finansnæringen skal kunne bidra effektivt til omstillingen.

1. Forutsigbare rammevilkår og politikk i tråd med fastsatte mål

For finansnæringen, og næringslivet generelt, er forutsigbare rammevilkår avgjørende. Finansielle analyser er framoverskuende i sin natur. Når risiko vurderes, tas det hensyn til forventede framtidige regulatoriske rammebetingelser og forventet framtidig betalingsvilje i markedet. For at politiske mål skal få ønsket effekt, må markedet ha tillitt til at framtidige rammebetingelser er forutsigbare og tilstrekkelige til at samfunnet når sine mål.

Usikkerhet rundt politisk retning, virkemiddelbruk og framtidige rammebetingelser gjør det risikabelt for næringslivet å ta investeringsbeslutninger og strategiske valg som bygger opp under omstillingen. Myndighetene bør derfor bidra til forutsigbarhet gjennom troverdige klimamål og konsistent oppfølging av disse. Det bør utarbeides nasjonale omstillingsplaner som tydeliggjør hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå målene.

2. Risikodeling og håndtering av markedssvikter

Omstillingen til et lavutslippssamfunn krever betydelige investeringer. Mange omstillingsprosjekter kjennetegnes ved at investeringskostnaden bæres av én aktør, mens gevinstene kommer samfunnet til gode. Omstillingsprosjekter kan være kapitalintensive, langsiktige og preget av teknologisk, markedsmessig og/eller regulatorisk usikkerhet. Dette kan føre til at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ikke realiseres.

For at omstillingen skal lykkes, må det være økonomisk attraktivt for både bedrifter og privatpersoner å ta bærekraftige valg. Myndighetene spiller en avgjørende rolle gjennom reguleringer, prising av utslipp, offentlig innkjøpsmakt, risikodeling og andre økonomiske virkemidler som korrigerer markedssvikter. Det er avgjørende at virkemidlene er effektive, konsistente og forutsigbare, og at de støtter opp under de langsiktige klima- og bærekraftsmålene. Samtidig må virkemiddelbruken bidra til en rettfærdig omstilling som tar hensyn til sårbare grupper.

Norge bør vurdere et bredt sett av målrettede virkemidler og aktivt delta i relevante europeiske initiativer som bidrar til å fordele risiko og mobilisere kapital til prosjekter med høyt omstillingspotensial som i dag ikke er bedriftsøkonomisk levedyktige gitt risiko og kapitalkostnad.

3. Datatilgang og kunnskapsbaserte beslutninger

Tilgang til beslutningsrelevant informasjon er avgjørende for at finansnæringen og næringslivet skal kunne vurdere risiko og ta investeringsbeslutninger som støtter opp under omstillingen. Slik informasjon bør i størst mulig grad være et fellesgode i Norge. Dette gjelder blant annet informasjon om vær- og naturrelaterte farer som flom, skred og overvann, men også bærekraftsinformasjon om bedrifter og prosjekter. Uten et felles kunnskapsgrunnlag øker usikkerheten, noe som kan bremse kapitalflyt og omstillingstakt.

Enkel tilgang til relevant bærekraftsinformasjon kan bidra til bedre risikovurderinger og mer målrettede omstillingsinvesteringer. Samtidig er det viktig at rapporteringskrav og informasjonsinnhenting ikke påfører næringslivet uforholdsmessig store administrative byrder. Et av hovedmålene med EUs pågående forenklingsarbeid er å styrke bedrifters konkurransekraft, blant annet gjennom reduserte rapporteringskrav.

Myndighetene har en sentral rolle i å legge til rette for datatilgang og effektiv informasjonsdeling som en del av rammevilkårene for omstilling. Dette innebærer blant annet å fremme bruk av EUs frivillige standard for bærekraftsrapportering, legge til rette for effektiv deling av bærekraftsinformasjon og gi relevant veiledning til næringslivet.

Finansnæringen og øvrig næringsliv skal bidra til at også myndighetene får bedre beslutningsgrunnlag. Ved deling av data, for eksempel i DSBs kunnskapsbank, bidrar forsikringsnæringen med et viktig kunnskapsgrunnlag for kommuners og faginstansers arbeid med arealplanlegging og klimatilpasning. Denne innsikten bør benyttes aktivt for å styrke samfunnets motstandsdyktighet.

